

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

20 | Η μοναχή Τατιανή μιλά για τον Γέροντά της, π. Βαρσανούφιο Ferrier

58 | Ο π. Νικόλαος Δουληγέρης μιλά για τη γνωριμία του με τον Γάλλο φωτογράφο Gerard Gascuel, τη μεταστροφή του στην Ορθοδοξία και τη συμπόρευση τους μέχρι σήμερα

ΤΕΧΝΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Roger Caillois

Hugo Horiot

Francoise Dolto

Guillaume Aldebert

Georges Bernanos

Antoine de Saint-Exupéry

Frere Jean Gascuel

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΣΚΗΤΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ

56 | Αγάπη
π. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ GASCUEL
Μτφ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΚΙΟΥΛΕ

58 | Από τη Le Monde στα βουνά
της Ν. Γαλλίας
π. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ

67 | Στη Σκήτη της Αγίας Πίστης
ΒΑΣΩ ΓΩΓΟΥ

70 | Διψώ για ένα ζωντανό νερό
ΖΩΗ ΠΛΙΑΚΟΥ - ΝΙΚΑ

72 | Ο καθένας είναι μοναδικός
π. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ GASCUEL
Μτφ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΚΙΟΥΛΕ

αγάπη

π. Γεράσιμος Gasquet

μετάφραση από τα γαλλικά: Ευαγγελία Γκιουλέ

Η αγάπη υπάρχει μόνο μέσα από τον άλλο,
ο εγωϊσμός την εγκλωβίζει, η ζήλια την καταστρέφει,
η πλεονεξία την αρνείται, η συνήθεια την αποξηραίνει.
Η αγάπη τρέφεται από τη δωρεά του εαυτού μας,
αυτός που θέλει να την αγοράσει έχει για συγκομιδή την περιφρόνηση.
Η αγάπη προαισθάνεται το αίτημα του αγαπημένου,
προλαβαίνει την επιθυμία του,
είναι μια αμοιβαία απάντηση.
Η αγάπη βιώνεται μέσα στη μυστική εσοχή της καρδιάς
όπου καθένας προσφέρεται στο αγκάλιασμα του άλλου,
κανένας ξένος, κανένας περιεργός δεν είναι καλεσμένος στους γάμους.
Η αγάπη εκφράζεται μέσω της συνοχής ενός βλέμματος, μιας κίνησης,
διατυπώνεται μέσα στη σιωπή ενός φιλιού.
Η αγάπη ενώνεται με το αντίθετό της του ίδιου είδους
για να γίνει το συμπληρωματικό του,
μέσα σε μια σάρκα φωτιάς, νερού, πνοής και τρυφερότητας.
Δυνατή όπως ο θάνατος, πετά πάνω από την άβυσσο,
συμφιλιώνει τα άκρα.
Η αγάπη φανερώνει το μυστικό της ευτυχίας
επιτρέποντας τη σφαιρική συνάντηση όλης της ύπαρξης
σε μία ένωση όπου το παρόν κοινωνεί με ολόκληρη την αιωνιότητα.
Η αγάπη δε θέτει ερώτηση, είναι η απάντησή της,
δεν εξηγείται, βιώνεται μέσα στη μέθη της στιγμής.
Δεν υπάρχει κανένα τέλος στη βίωση της αγάπης.
Ο Θεός μέσα στη φιλευσπλαχνία Του απαντά στην αγάπη μου
με την ατελείωτη και αδιάκοπα ανανεούμενη Αγάπη Του.

Η αγάπη είναι ένα λεπτό σκίρτημα που μέσα στην επιθυμία του για απόλυτο,
εγείρει τα σώματα, για να διεγείρει από αυτά τη ζωή.

Από το βιβλίο του Frère Jean «*Le jardin de la foi*»
(Presses de la Renaissance, Paris 2008), σελ.48

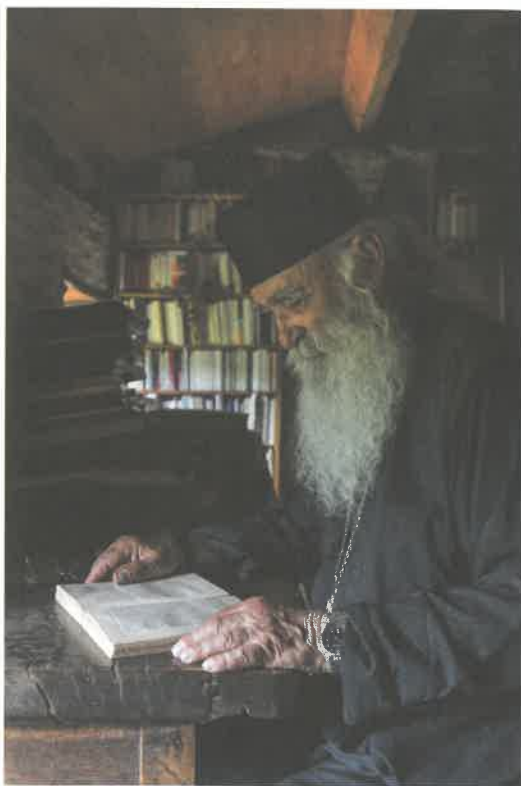

Βάψτε χρώμα
στο γκρίζο

από την Le Monde στα βουνά της Νότιας Γαλλίας η μεταστροφή στην Ορθοδοξία του Γάλλου φωτογράφου Gerard Gascuel

π. Νικόλαος Δουληγέρης

Από τη ζωή όλων μας περνούν πολλοί άνθρωποι, και ο καθένας που περνά αφήνει πάνω μας ένα αποτύπωμα, μικρότερο ή μεγαλύτερο. Υπάρχουν όμως και κάποιοι από αυτούς που αφήνουν στην καρδιά μας, όχι απλά ένα αποτύπωμα αλλά μια σφραγίδα. Η συνάντησή μαζί τους και η ύπαρξή τους στη ζωή μας ξεχωρίζει γιατί μαζί τους ζήσαμε στιγμές και βιώσαμε εμπειρίες πρωτόγνωρες, κατά κάποιον τρόπο θα μπορούσαμε να πούμε πως διαμόρφωσαν και διαμορφώνουν ακόμη, με την παρουσία τους, αυτό που είμαστε, αυτό που γινόμαστε. Και αυτό μπορεί να μην το συνειδητοποιούμε την ώρα που γίνεται, γιατί οι εμπειρίες αυτές έχουν γίνει ο ίδιος μας ο εαυτός.

Ένας τέτοιος άνθρωπος υπήρξε για την δική μου ζωή ο frère Jean. Τον Ιερομόναχο Γεράσιμο Gascuel, εγώ έτσι τον γνώρισα, έτσι τον αγάπησα και έτσι τον έχω μέσα μου πάντοτε. Σαν αδελφό, σαν αδελφό Ιωάννη.

Συναντηθήκαμε όταν ήμουν είκοσι χρονών, στην πρώτη μου επίσκεψη στο Άγιον Όρος το 1984, στη μονή Σταυρονικήτα. Παρ' ότι ήταν η πρώτη μου φορά στο Όρος, είχα αποφασίσει να επισκεφτώ και να μείνω μόνο σε ένα συγκεκριμένο μοναστήρι όλες μου τις ημέρες. Έτσι έμεινα εκεί περίπου δύο εβδομάδες. Ήταν χειμώνας και την εποχή εκείνη, αυτή την περίοδο οι επισκέπτες ήταν ελάχιστοι.

Τις περισσότερες μέρες στις ακολουθίες, στα διακονήματα, στην τράπεζα, ήμασταν μόνο δύο λαϊκοί επισκέπτες. Εγώ και ένας ακόμη που είχε την όψη δόκιμου μοναχού, με μακριά μαλλιά και γένια, πάντοτε σιωπηλός, με εμφανή τα σημάδια της προσπάθειας να γνωρίσει και να μαθητεύσει στη ζωή των μοναχών. Αμέσως κατάλαβα ότι δεν μιλούσε Ελληνικά, παρ' όλα αυτά κινείτο στον χώρο άνετα αλλά και με σεβασμό, συμμετείχε στα διακονήματα και δεν μιλούσε σχεδόν σε κανέναν.

Έτσι πέρασαν οι περισσότερες μέρες ώσπου, την παραμονή της αναχώρησής μου, με κάποια αφορμή, εκείνος κατάλαβε ότι μιλάω Γαλλικά και έτσι αρχίσαμε να συζητάμε. Ολόκληρη εκείνη την ημέρα και την επομένη ώσπου να φύγω

για Αθήνα μιλούσαμε ασταμάτητα. Συνειδητοποίησα πολύ γρήγορα ότι είχα γνωρίσει έναν άνθρωπο με μεγάλη τρυφερότητα και ξεχωριστή ευαισθησία, που μπορούσε να έχει ένα βλέμμα διαφορετικό από το συνηθισμένο, κάτι το οποίο εγώ συναντούσα για πρώτη φορά.

Μου μιλούσε για το πώς μπορεί κανείς να κοιτάζει και να βλέπει πίσω από την επιφάνεια των πραγμάτων, για την κίνηση και τον ρυθμό στις εικόνες, για την επικοινωνία με τη γλώσσα της καρδιάς, για το ότι χρειάζεται να ανοίξουν τα μάτια μας ώστε να μπορούμε να αναγνωρίζουμε και να ενσαρκώνουμε την παρουσία του Θεού στη καθημερινότητά μας, στη φύση, στην ομορφιά των πραγμάτων στο βλέμμα και την ομορφιά των ανθρώπων, στη δημιουργία όλη.

Τα συνάντησα αυτά αργότερα, κάπου σε μια συνέντευξή του, όπου έλεγε: «η δημιουργία είναι ένα βιβλίο, εγώ το διαβάζω-γράφω με την τέχνη, με τη φωτογραφία, με την κηπουρική, με την μαγειρική».

Κάποτε μου χάρισε μία φωτογραφία από μια μεγάλη του έκθεση στο Παρίσι με θέμα «Το θείο πάθος». Ήταν η μορφή ενός από τους δύο ληστές. Όταν τον ρώτησα ποιος από τους δύο ληστές είναι, μου απάντησε πως στην έκθεση αυτή και οι δύο ληστές ήταν το ίδιο πρόσωπο, η ίδια μορφή, στην ίδια στάση. Και χωρίς να μου εξηγήσει τίποτε άλλο, παίρνοντας το μολύβι, έγραψε στην πίσω πλευρά μία αφιέρωση που έλεγε:

«Είναι ο καλός ή ο κακός ληστής; Είναι στο χέρι σου, στη δική σου απόφαση να επιλέξεις το ένα ή το άλλο, με τον τρόπο της ζωής σου, φίλε Νίκο».

Μου μάθαινε, δηλαδή, πως δεν είναι οι εξωτερικές συνθήκες εκείνες που ορίζουν τη ζωή μας, αλλά ο τρόπος που βιώνουμε τα πράγματα εσωτερικά.

Όλα αυτά τώρα μπορώ και τα κάνω λέξεις, εκείνη την εποχή (είκοσι χρονών, μεγαλωμένος σε ένα θρησκευτικό περιβάλλον αρκετά κλειστό, με μια μηδενική έως ανύπαρκτη επαφή με τον κόσμο της τέχνης) τα άκουγα χωρίς να μπορώ να αντιληφθώ την αξία και την αλήθεια που έκρυβαν. Κάπως όμως, φαίνεται λειτούργησαν μέσα μου, «ανεπαισθήτως», όπως λέει και ο Καβάφης.

Είχα την τύχη να γνωρίσω έναν αληθινό καλλιτέχνη.

Ο μοναχός Ιωάννης, (κατά κόσμον Gérard Gascuel και αργότερα Ιερομόναχος Γεράσιμος), γεννήθηκε το 1947 στη Σεβέν της Γαλλίας και σπούδασε φωτογραφία στο Παρίσι (École Louis Lumière).

Στα χρόνια που ακολούθησαν εργάστηκε ως καλλιτεχνικός φωτογράφος σε διάσημα περιοδικά μόδας και σε εφημερίδες (όπως η Le Monde), καθώς επίσης και στον χώρο της διαφήμισης. Αναγνωρισμένος φωτογράφος στο Παρίσι, συνεργάστηκε με σπουδαιούς καλλιτέχνες όπως ο Marcel Marceau και ο Salvador Dalí, διακεκριμένος καλλιτέχνης με πολλές εκθέσεις φωτογραφίας στο Παρίσι, σε μουσεία (Μουσείο Φωτογραφίας) και σε Φεστιβάλ Τέχνης του εξωτερικού (Ιαπωνία, Καναδάς, ΗΠΑ κ.α.) επισκέφτηκε τον Άθωνα για πρώτη φορά σαν δημοσιογράφος στα πλαίσια ενός αφιερώματος ενός μεγάλου περιοδικού για το Άγιον Όρος. Ο ίδιος περιγράφει, σε συνέντευξή του, πως αυτή η επίσκεψη άλλαξε τελικά ολόκληρη τη ζωή του:

«Πριν γίνω μοναχός, ήμουν δημοσιογράφος. Πήγα στο Άγιο Όρος, στην Ελλάδα, για να γράψω ένα άρθρο για μια γιαπωνέζικη εφημερίδα στην οποία κρατούσα το καλλιτεχνικό ρεπορτάζ. Μια μέρα, περπατώντας στο δάσος, βρέθηκα μπροστά σε μια ερειπωμένη εκκλησία. Μπήκα και στην κρύπτη της ανακάλυψα ένα οστεοφυλάκιο. Η τυχαία αυτή συνάντηση ήταν για μένα η αποφασιστική στροφή».

Ήμουν 30 ετών. Στην ηλικία αυτή, το μόνο που σκέφτεται κανείς είναι να καταβροχθίσει την ζωή, αναζητώντας την άμεση ευχαρίστηση, την δύναμη, την γνώση. Ξαφνικά αντίκρισα κατά πρόσωπο την ίδια μου την πραγματικότητα. Κάποια μέρα θα βρεθώ εκεί, στην άλλη όχθη χωρίς να έχω ζήσει».

Κατάλαβα ότι δεν ζούσα για μένα, αλλά για την εντύπωση που ήθελα να δώσω στους άλλους για μένα.

Βγαίνοντας από την εκκλησία, ταραγμένος από την θέα του οστεοφυλακίου, βλέπω έναν γέρο μοναχό· δεν τον είχα συναντήσει ποτέ άλλοτε. Πολλές φορές η Θεία Πρόνοια μας στέλνει το πρόσωπο που πρέπει, την στιγμή που πρέπει. Του ζήτησα να μου μιλήσει για το πνευματικό νόημα της εικόνας που είχα αντικρύσει, όμως δεν μιλούσε καμία από τις γλώσσες που μιλούσα. Για να μου εξηγήσει, λοιπόν, το νόημα της εικόνας άρχισε να ψέλνει στα ελληνικά. Δεν καταλάβαινα λέξη, αλλά το άκουσμα μου προκάλεσε καινούρια ταραχή: ήταν για μένα πρωτάκουστο.

Η συγκίνηση δεν ήταν εγκεφαλική ή αισθητική· είχε αγγίξει τα βάθη της καρδιάς. Ψάλλοντας έναν ύμνο, ερμήνευε το μυστήριο της εικόνας της Σταύρωσης. Ξεπερνώντας την γλώσσα, με τις λέξεις ανακάλυπτα εκείνον που πέθανε σαν σκλάβος και δοξάστηκε ως Θεός.

Από έναν απλό ύμνο, ανακάλυψα μια καινούρια «γλώσσα», τη γλώσσα της καρδιάς. Πέθανα και ξαναγεννήθηκα σε μια νέα πραγματικότητα. Η ζωή μου πολύ σύντομα στράφηκε στην Ορθοδοξία.

Κάποτε, μετά από δυο χρόνια, αποφάσισα να πάω να τον συναντήσω, αλλά όσο κι αν έψαξα δεν βρήκα τον άνθρωπο, ούτε το καλύβι του. Ρώτησα στη Μονή Σταυρονικήτα, που θεώρησα ότι ήταν κοντά, αλλά μάταια... κανείς δεν τον είχε ακουστά. Έναν ολόκληρο χρόνο έψαχνα, όμως με διαβεβαίωσαν πως τέτοιο καλύβι ουδέποτε υπήρχε. Πιστεύω ακράδαντα ότι έζησα ένα προσωπικό θαύμα.»

Η τέχνη του frère Jean ήταν η φωτογραφία. Και συνέβαινε μπροστά μου αυτό που έκτοτε το είδα και το συνειδητοποίησα πολλές φορές.

Πώς γίνεται όλοι να βλέπουμε το ίδιο σκηνικό, τις ίδιες εικόνες γύρω μας και οι φωτογραφίες που τραβάει κάποιος με την ευαισθησία του καλλιτέχνη για το ίδιο θέμα να μας ξαφνιάζουν τόσο υπέροχα και να μας εκπλήσσουν.

Πώς γίνεται όλοι να νιώθουμε τόσα πράγματα και μετά να έρχεται ο ποιητής, να τα κάνει λόγια και όλοι μας να λέμε: «...μα ακριβώς αυτό ήθελα να πω». Πώς το κάνουν οι ποιητές και βάζουν σε ευθείες το φως, όπως λέει κάποιος.

Μετά από την πρώτη εκείνη συνάντηση, σε κάθε πέρασμά του από την Αθήνα για το Άγιον Όρος, τα Ιεροσόλυμα και οπουδήποτε αλλού στον κόσμο, περνούσε και έμενε στο σπίτι μας για λίγες μέρες. Έτσι γεννήθηκε και εδραιώθηκε μεταξύ μας μια βαθιά φιλία που κρατάει μέχρι και σήμερα.

Η πνευματική μας σχέση απέκτησε και έναν θεσμικό – θα μπορούσα να πω – χαρακτήρα, όταν, στην τελετή του χρίσματος του, της επίσημης δηλαδή εισόδου του στην Ορθόδοξη Εκκλησία (κάτι που δεν έγινε εύκολα, χωρίς δυσκολίες και πειρασμούς - πρέπει να ομολογήσουμε - οι οποίες οφείλονταν κυρίως στην προσκόλληση των ανθρώπων στους τύπους και τα εξωτερικά σχήματα) στο εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα στα Πατήσια, από τον πατέρα Γαβριήλ Τσάφο, ο οποίος ήταν ο πνευματικός μου πατέρας, έγινα ο ανάδοχός του. Είμαι, λοιπόν, και επίσημα ο νονός του, όπως του αρέσει συχνά να με αποκαλεί.

Αγαπούσε και ξεχώριζε μέσα του ιδιαίτερα τον πατέρα Γαβριήλ (1944 – 2018) και τον τιμούσε σαν πνευματικό του πατέρα, από τον οποίο είχε πάρει πολλά, αφού θεωρούσε ότι ήταν ένας από τους ανθρώπους που τον είχαν επηρεάσει καθοριστικά στην σημαντική απόφασή του να γίνει ορθόδοξος. Ποτέ, όλα τα χρόνια που ακολούθησαν, δεν μου έστειλε ένα γράμμα ή δεν μιλήσαμε στο τηλέφωνο, χωρίς να παραλείψει να με ρωτήσει για τον πατέρα Γαβριήλ και να στείλει τα χαιρετίσματά του. Αλλά και ο π. Γαβριήλ τον αγαπούσε πολύ και τον είχε πάντα στη σκέψη του. Και το πιο όμορφο είναι ότι αυτή η σχέση αναπτύχθηκε ενώ ο πατήρ Γαβριήλ δεν μιλούσε λέξη αγγλικά ή γαλλικά. Όπως φυσικά ούτε ο frère Jean ελληνικά.

Ο πατήρ Ιωάννης είναι ένας άνθρωπος που στη ζωή του πάντοτε αναζήτησε την αλήθεια και την αναζήτηση αυτή δεν την περιόρισε σε ένα συγκεκριμένο χώρο, ούτε την αναζήτησε με έναν μόνο συγκεκριμένο τρόπο.

Η τέχνη του, η φωτογραφία του, υπήρξε ο πρώτος τρόπος, το βασικό του εργαλείο, τα μάτια του για να βλέπει πίσω από τα φαινόμενα την ουσία των πραγμάτων. Και τον τρόπο αυτό δεν τον απαρνήθηκε ποτέ, ακόμη και μέχρι σήμερα.

Λέει χαρακτηριστικά στο βιβλίο του «Διψώ για ένα ζωντανό νερό» (που πρόσφατα μεταφράστηκε και εκδόθηκε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Εν πλω):

«Για μένα το ωραιότερο μέσο έκφρασης παραμένει η τέχνη. Είναι ο τρόπος να δίνω ζωή σε αυτό που υπάρχει μέσα μου». Για να συμπληρώσει: «Κάθε μορφή τέχνης είναι προσευχή. Η προσευχή όμως είναι η πιο ωραία τέχνη».

Την εποχή που τον γνώρισα είχε μόλις χαρίσει τις πανάκριβες φωτογραφικές του μηχανές και είχε αποφασίσει να γίνει μοναχός. Ακόμη και τότε όμως, συνέχισε να τραβάει φωτογραφίες με μηχανές πολύ φθηνότερες ή ακόμη και με αυτές της μιας χρήσης (με το ενσωματωμένο φιλμ) τις οποίες αγόραζε κάθε φορά όταν ταξίδευε σε διάφορα μέρη σε όλο τον κόσμο.

Αν επισκεφτεί κανείς την επίσημη ιστοσελίδα του στο διαδίκτυο, θα ανακαλύψει φωτογραφίες από την Ινδία, τη Βιρμανία, την Αίγυπτο, την Κίνα, την Αιθιοπία, την Ιαπωνία, την Ρωσία, το Μπαλί, την Κούβα, το Βιετνάμ, τη Βραζιλία.

Δεν έκανε τουρισμό εκεί που πήγαινε. Ήθελε να ζήσει με τους απλούς και φτωχούς ανθρώπους σε όλη τη γη, να γνωρίσει ανθρώπους του Θεού. Ήθελε να πάρει από αυτούς ό,τι πολύτιμο είχαν να του προσφέρουν. Ήθελε να συναντήσει την κρυμμένη Ομορφιά πίσω από την ασχήμια και τον πόνο που υπάρχει στον κόσμο, γιατί αυτός είναι ο τρόπος που τον οδηγούσε και διαρκώς τον οδηγεί στον Θεό.

Για αυτό γράφει: «Πρέπει να αποκαλύψουμε την ομορφιά, να την φωνάξουμε δυνατά για να ακούσουν όλοι, να σπείρουμε σπόρους φωτός για τις επόμενες γενιές».

Ολόκληρη η ζωή του υπήρξε μία διαρκής αναζήτηση για ένα ζωντανό νερό που θα τον ξεδιψάσει. Και έψαξε για αυτό το νερό με όλη τη δύναμη της ψυχής του, με όλη του την ύπαρξη. Έψαξε παντού σε όλες τις ανθρώπινες παραδόσεις όλων των λαών, όλων των θρησκευτικών και χριστιανικών ομολογιών.

Και αν σε κάποιους αυτό ακούγεται περίεργο, τους παραξενεύει, ή ακόμη τους σοκάρει, ας σκεφτούμε αυτό που αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη, αλλά και στην υμνολογία της Πεντηκοστής: «Νύν τό Παράκλητον Πνεῦμα, εἰς πᾶσαν σάρκα ἐκκέχυται» (Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος, Ιδιόμελο του Στίχου) και «τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει» (Ιω. 3,8). Ἡ ας θυμηθούμε ακόμη αυτό που λέει ο Τερτυλλιανός: «Ξέρω πού είναι η Εκκλησία, αλλά δεν ξέρω πού δεν είναι».

Αναλογιζόμενος τι είναι αυτό που έκανε τον frère Jean, έναν καθαρά Δυτικό, σύγχρονο άνθρωπο με τόσο ιδιαίτερη καλλιτεχνική ευαισθησία, να βρει στην Ορθοδοξία την χορδή εκείνη που άγγιξε την ψυχή του, θυμήθηκα κάτι που γράφει ο Σιουσάκου Έντο, ο συγγραφέας της «Σιωπής» θέλοντας να απαντήσει σε εκείνους που θεωρούσαν ότι ο Χριστιανισμός δεν μπορεί να φυτρώσει στην Ιαπωνική γη: «Ο χριστιανισμός νομίζω δεν είναι ένα σόλο αλλά μία συμφωνία. Αν εμπιστευομαι τον χριστιανισμό είναι γιατί βρήκα σε αυτόν περισσότερες δυνατότητες παρά σε οποιαδήποτε άλλη θρησκεία σε ότι αφορά την παρουσίαση μιας ολοκληρωμένης συμφωνίας της ανθρωπότητας. Οι άλλες θρησκείες δεν διαθέτουν αυτή την πληρότητα, δεν έχουν παρά κομμάτια σόλο. Μόνο ο χριστιανισμός αντιπροσωπεύει μία πλήρη συμφωνία. Αν

δεν υπάρχει σε αυτή τη συμφωνία ένα σημείο που να ανταποκρίνεται στον λασπερό βάλτο της Ιαπωνίας δεν μπορεί να είναι αληθινή θρησκεία».

Εγώ θα έλεγα αντίστοιχα, παραφράζοντας τον, πως αν δεν υπάρχει μέσα στη μεγάλη συμφωνία του χριστιανισμού, και της Ορθοδοξίας μας ειδικότερα, κάποιος τόνος, μία μελωδία που να ταιριάζει στον σύγχρονο μετανεωτερικό άνθρωπο, στους νέους ανθρώπους της εποχής μας, πιθανόν μία νότα που δεν έχει ακουστεί ποτέ από αυτόν Χριστιανό, τότε αυτή η πίστη δεν μπορεί να είναι η Αλήθεια.

Είμαι προσωπικά βέβαιος ότι υπάρχει. Και η ευθύνη μας είναι να της επιτρέψουμε να ακουστεί. Γιατί το αυτί του σύγχρονου ανθρώπου, του νέου ανθρώπου, του μετανεωτερικού, δεν είναι λιγότερο ανοιχτό στην ανακάλυψη νέων τόνων που θα ανταποκριθούν στην αφιπνισμένη εναισθησία του από ότι ήταν το αυτί των ανθρώπων και των πολιτισμών που υπηρξαν η-μήτρα μέσα στην οποία γεννήθηκε και άνθισε ο χριστιανισμός.

στη Σκήτη της Αγίας Πίστης

Βάσω Γώγου

αναδημοσίευση από το Ένθετο Τέχνης

του περιοδικού «Σύναξη», τεύχος 113. Ιανουάριος – Μάρτιος 2010

Νοτιοδυτική Γαλλία. Εθνικό Πάρκο Cevennes.

Κοντινές πόλεις: Nimes και Arlès.

Ανηφορικός χωματόδρομος σε οδηγεί σε βραχώδες τοπίο. Τριγύρω πλούσια βλάστηση.

Η σκήτη θεμελιώθηκε το 1996 από την αδελφότητα του Αγίου Μαρτίνου, μια συνοδεία καλλιτεχνών, και υπάγεται στη Ρωσική Αρχιεπισκοπή του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Αποτελείται από σειρά κτισμάτων που τρέχουν περιμετρικά, συνυφασμένα με τον περίβολο, στρέφοντας τις προσόψεις τους και τα ανοίγματά τους προς την εσωτερική αυλή. Στο κτηριακό συγκρότημα επιστατεί, πάνω σε όροφο, ένας μικρός μονόχωρος ξυλόστεγος ναός. Όλοι οι χώροι της σκήτης, το υπόγειο παρεκκλησάκι, η τράπεζα, ο μικρός ξενώνας, αισθητοποιούν τις βασικές αρχές της συνοδείας: φτώχεια, απλότητα, αρμονική συνύπαρξη με το περιβάλλον.

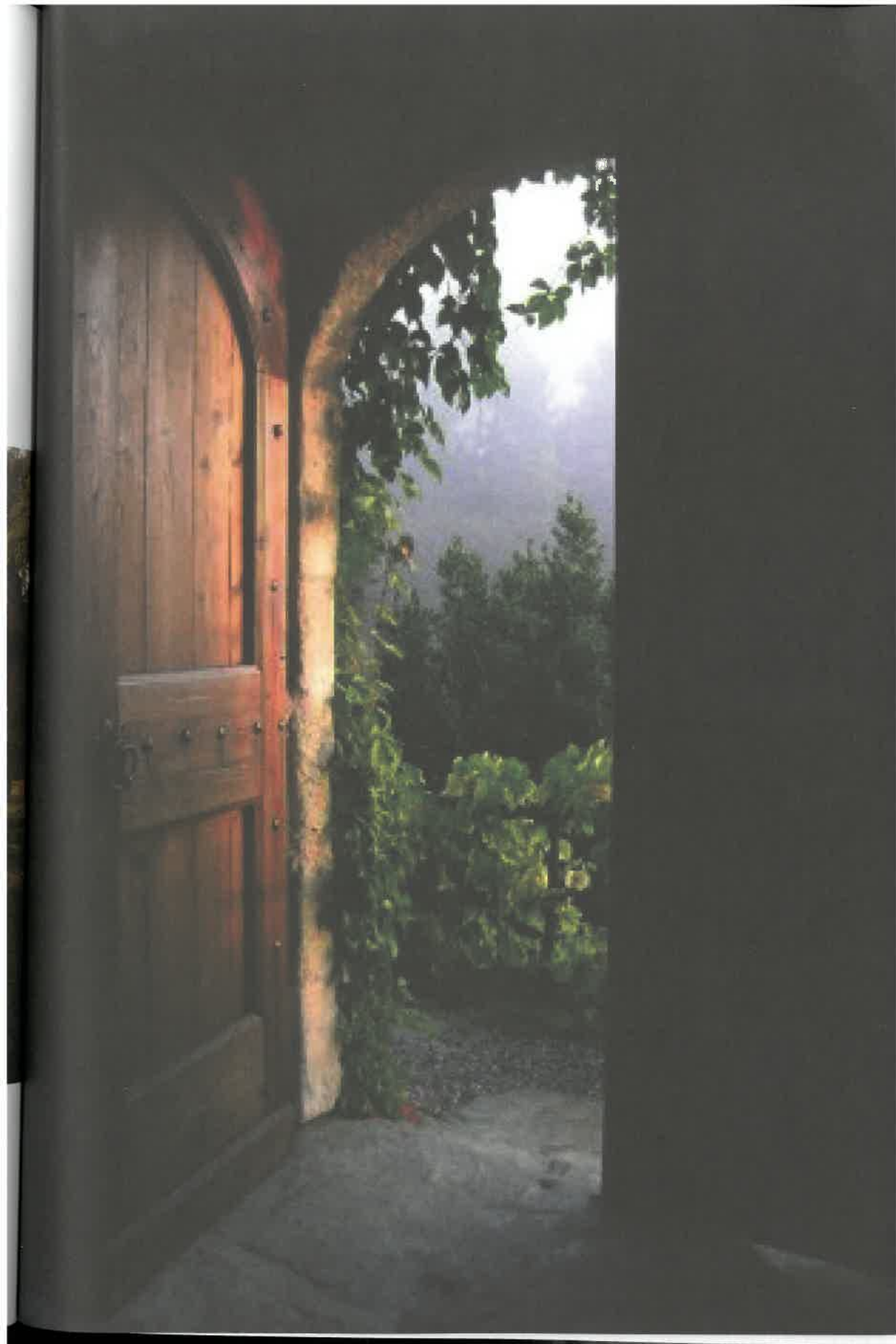
Είναι κτισμένη πάνω σε βράχους με βασικό υλικό την γκριζόμαυρη πέτρα, έτσι που δεν ξεχωρίζεις την ανθρώπινη κατασκευή από αυτή της φύσης. Βράχος και κτίσμα ένα. Ίδια υφή, ίδιο χρώμα, ίδια διάρθρωση. Γιατί η σκήτη δεν κτίσθηκε με φερτά υλικά, αλλά αναδύθηκε από τον ίδιο τόπο, ριζώνοντας στο τοπίο. Η γκριζα πέτρα ακολουθεί την κλίση του βράχου, δημιουργεί το δάπεδο της αυλής δίνοντας προσανατολισμό και κίνηση με την γράμμωσή της, πλαισιώνει το νερό της πηγής μαζί με αναρριχώμενα φυτά.

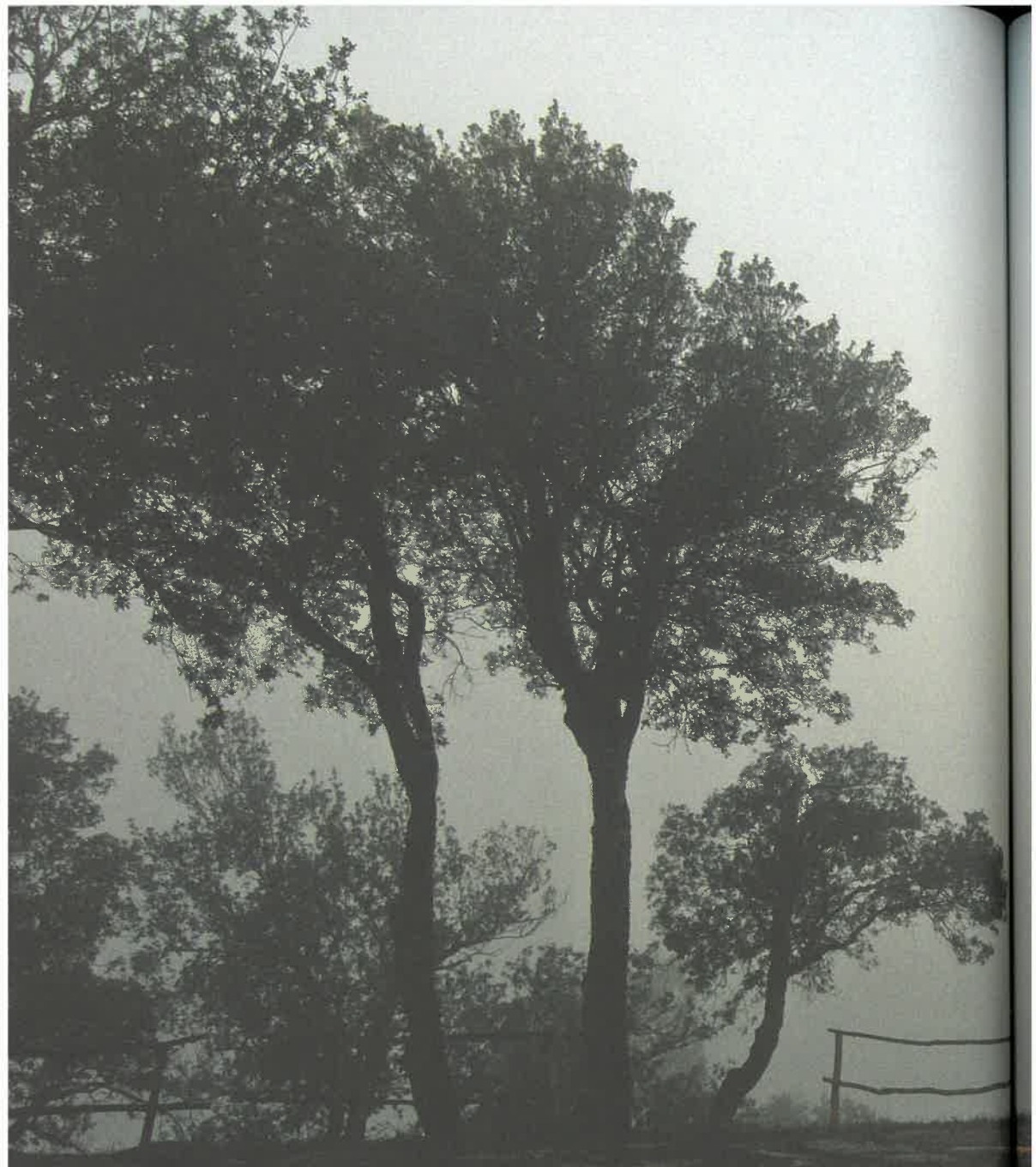
Καμιά υπερβολή, καμιά υπεροψία, καμιά αίσθηση δύναμης και εξουσίας. Απλό κέλυφος για τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου. Δεν επιβάλλεται με δύναμη στο τοπίο, αλλά εντάσσεται με σεμνότητα, επαναλαμβάνοντας τις γραμμές και τα σχήματά του. Παρατηρεί κανείς τις αντιστοιχίες του τοπίου στον όγκο, στα βάρη, στις κυρτώσεις και στις καμπυλότητες, στο φως και

στη σκιά. Τίποτε περιττό μέσα κι έξω, όπως και στη γύρω φύση. Έτσι όπως έκτιζαν οι απλοί άνθρωποι τα σπίτια τους, ταιριαστά στο φυσικό περιβάλλον, χωρίς περιττά τεχνάσματα κι υπερβολές. Γιατί η εκκλησιαστική αρχιτεκτονική μπορεί να λέει με τα ίδια τα υλικά αλήθειες και να μην καταφεύγει σε στείρες μιμήσεις με βυζαντινότροπες καμάρες από μπετόν και τοίχους που επενδύονται με πέτρες ελάχιστου πάχους.

Ψυχή της σκότης ο γέροντας Γεράσιμος, βραβευμένος καλλιτέχνης φωτογράφος, που καταγράφει συνεχώς με το φακό του την ομορφιά της φύσης και προσφέρει φιλοξενία σε καλλιτέχνες που, με μέσο την τέχνη τους, αναζητούν περάσματα προς τον Θεό.

διψώ για ένα ζωντανό νερό

Ζωή Πλιάκου - Νίκα

Στη διάρκεια ενός ταξιδιού στη ΝΔ Γαλλία με την Εκκλησιαστική Κοινότητα του Αγίου Φιλίππου, είχαμε την χαρά να επισκεφτούμε τη Σκήτη της Αγίας Πίστης, που βρίσκεται στη Νότια Γαλλία (Ακουϊτανία), σε περιοχή ημιορεινή και κατάφυτη από βελανιδιές, καστανιές, αλλά και μουριές (παλαιότερα οι κάτοικοι ασχολούνταν με την σηροτροφία). Περιοχή παρούσα σε όλες τις ιστορικές περιόδους, αναφέρεται από τον Πλίνιο, τον Στράβωνα και τον Πτολεμαίο, ενώ από το 121 μ.Χ. υπήρξε επαρχία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Στους νεότερους χρόνους, υπήρξε χώρος δυναμικών αναμετρήσεων μεταξύ ρωμαιοκαθολικών και προτεσταντών. Σε αυτό το πλούσιο φυσικό και τόσο ιστορικά και θρησκευτικά φορτισμένο περιβάλλον, βρίσκεται η Σκήτη, όπου μονάζει ο πατήρ Ιωάννης, συγγραφέας του μικρού και ενδιαφέροντος βιβλίου «Διψώ για ένα ζωντανό νερό», που εκδόθηκε από τις εκδόσεις Εν Πλω.

Το βιβλίο είναι μία μικρή συλλογή από ομιλίες του π. Ιωάννη σε Γάλλους ορθοδόξους. Που σημαίνει ότι οι ακροατές του δεν είναι ορθόδοξοι από παράδοση, αλλά από επιλογή. Σημαίνει, επίσης, ότι έχουν μια άλλη πνευματική παράδοση σε διαβάσματα, θεάματα και αναζητήσεις. Στην έκφρασή του, ο π. Ιωάννης είναι ενθουσιαστικός, αλλά και ελλειπτικός. Εννοεί περισσότερα από όσα εκφράζει. Σε πολλά σημεία του κειμένου, έρχονται στο νου μας χωρία από την Αγία Γραφή, θέσεις Πατέρων και ασκητών της Παράδοσής μας, λόγια και εκφράσεις ακόμη και σύγχρονων ορθοδόξων Αγίων. Όλα αυτά κάνουν πρόδηλη την διαχρονικότητα και οικουμενικότητα της Ορθόδοξης χριστιανικής πίστης, γεγονός χαροποίο, που υπογραμμίζει την ευθύνη μας και συμβάλλει στην αυτογνωσία μας.

Στην Ακουϊτανία, κατά την διάρκεια των τρομερών διωγμών, μαρτύρησαν πολλοί χριστιανοί. Η Αγία Πίστη (Sainte Foy) ανήκει σε αυτό το «νέφος μαρτύρων». Ήταν μικρό κοριτσάκι, όταν μαρτύρησε για την πίστη της στον Χριστό στο διωγμό του Διοκλητιανού. Την ευλαβούνται στη Νότια Γαλλία, στην Ισπανία και πάρα πολύ στην Καταλονία. Την μνήμη της τιμά η Εκκλησία μας στις 6 Οκτωβρίου.

ο καθένas είναι μοναδικός

π. Γεράσιμος Gascuel
μετάφραση από τα γαλλικά: Ευαγγελία Γκιουλέ

Κατά τη διάρκεια της μεγάλης Τεσσαρακοστής ζήτησα από τον πνευματικό μου πατέρα να αποσυρθώ στη μοναξιά προσπαθώντας να κάνω όσο το δυνατόν λιγότερα: να μην τρώω, να μην πίνω, να μη μιλώ, να μην κοιμάμαι, να μην κινούμαι...

Μπορώ να τρώω, να πίνω, να μιλώ, να κοιμάμαι, να κινούμαι, αλλά πρέπει να ονομάσω μέσα μου αυτό που πεινάει, διψάει... Ανακαλύπτω ότι είναι η συνήθεια!

Για να ζήσω αυτή μου την απομόνωση, κάθομαι πάνω σε ένα βράχο, στη σκιά μιας βελανιδιάς.

Η κύρια τροφή για το σώμα, τις σκέψεις μου, την ψυχή μου είναι η καρδιακή προσευχή.

Για να μην αποσπαστεί η προσοχή μου, συγκεντρώνω τα βλέμματά μου σε ένα φύλλο βελανιδιάς, στο ύψος του προσώπου μου.

Μετά από κάποιες μέρες ενατένισης αφήνω την προσοχή μου να αποσπαστεί από το διπλανό φύλλο, αντιλαμβάνομαι ότι είναι διαφορετικό από το πρώτο.

Κοιτάζω ένα τρίτο, ένα δέκατο, ένα εκατοστό... είναι όλα διαφορετικά μεταξύ τους!

Μπορώ να το πω αυτό επειδή γνωρίζω ένα!

Σκέπτομαι: πάνω σε αυτό το δέντρο υπάρχουν χιλιάδες φύλλα, στον κόσμο εκατομμύρια βελανιδιές με δισεκατομμύρια φύλλα.

Καθένα είναι μοναδικό!

Το πάνω μέρος, το κάτω, το δεξί, το αριστερό, η ράχη, η βάση, κάθε μέρος του φύλλου είναι διαφορετικό.

Τα φύλλα βελανιδιάς, λεύκας, καστανιάς, ακακίας... είναι όλα διαφορετικά μεταξύ τους,

ωστόσο είναι όλα του ίδιου φυτικού είδους. Κάθε χορταράκι, κάθε βότσαλο, κάθε πρόσωπο είναι μοναδικό.

Αν με ξέρετε, θα με αναγνωρίσετε όπου κι αν βρίσκομαι, γιατί είμαι ο μόνος στον κόσμο που έχει αυτό το πρόσωπο.

Δίχως να περιμένω πάω να διηγηθώ την ανακάλυψή μου στο Γέροντα: “Πάτερ, είμαι μοναδικός στον κόσμο!”

Χωρίς να σηκώσει τα μάτια από το βιβλίο του ο γέροντας Σεραφείμ μου απαντά:

“Καημένο μου παιδί, είσαι πολύ παρακάτω από την αλήθεια.

-Πώς αυτό; Είμαι μοναδικός στον κόσμο και μου απαντάτε ότι είμαι παρακάτω απ’την αλήθεια!

-Πρέπει να προσθέσεις: “Είμαι μοναδικός στον κόσμο από αρχής κόσμου και έως συντελείας του αιώνας.”

Ήμουν πέντε, δέκα, είκοσι, πενήντα ετών...

Σε καμία στιγμή δεν είχα το ίδιο πρόσωπο.

Σαστισμένος από αυτή την ανακάλυψη, πηγαίνω στο κελί μου μια στιγμή για να κοιτάξω στο λεξικό το φύλλο της βελανιδιάς.

Υπάρχει η φωτογραφία ενός φύλλου αλλά δεν είναι “το δικό μου”.

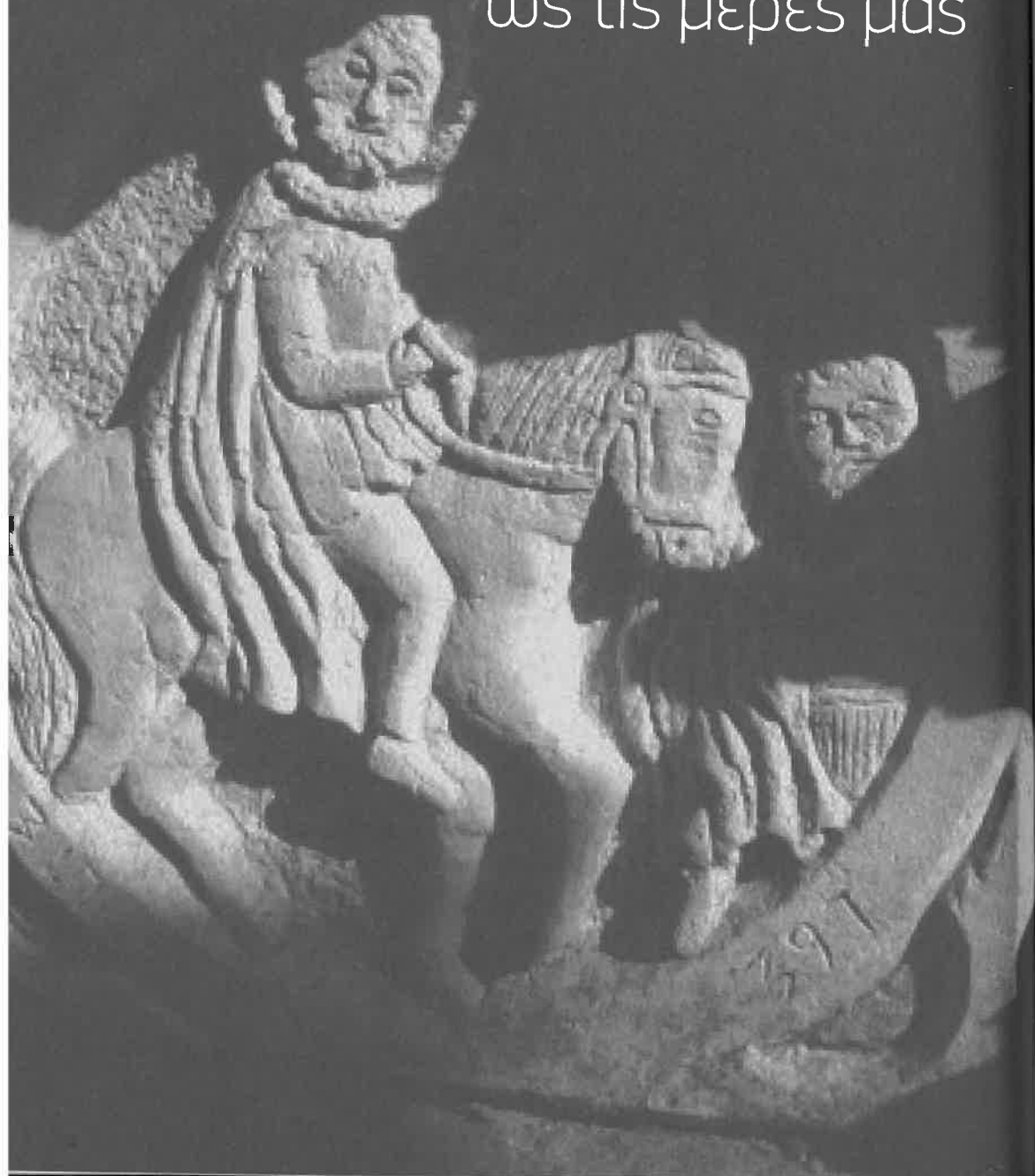
Εκείνη την ημέρα βίωσα μία αναστάτωση ανακαλύπτοντας πως εκεί που ο άνθρωπος τυποποιεί, ο Θεός εξατομικεύει.

Για τον Θεό καθένας είναι ένα μοναδικό πρόσωπο!

Για τον Θεό καθένας είναι μοναδικός από του αιώνας και έως του αιώνας!

*Από το βιβλίο του Frère Jean «Le jardin de la foi»
(Presses de la Renaissance, Paris 2008), σελ. 174 - 175*

μαρτύριο και
μαρτυρία από τους
πρώτους αιώνες
ως τις μέρες μας

από την Γαλατία (Gaul) στη χώρα των Φράγκων (France)

Θανάσης Ν. Παπαθανασίου

Από τα προϊστορικά χρόνια η περιοχή που πάνω-κάτω είναι η σημερινή Γαλλία, κατοικήθηκε από Κέλτες. Στα κλασσικά χρόνια τη συναντάμε με τις ονομασίες Κελτική αρχικά και Γαλατία αργότερα.

Το 118 π.Χ. η Νότια Γαλατία προσαρτήθηκε στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, το δε 48 π.Χ. ο Ιούλιος Καίσαρας ολοκλήρωσε την υποταγή της Βόρειας. Σ' αυτό βέβαια ο Αστεριξ και ο Οβελίξ έχουν τις αντιρρήσεις τους! Σημειωτέον ότι αυτοί οι δύο αντιστασιακοί ήρωες ήταν, φυσικά, Κέλτες και η θρησκεία τους ήταν η κελτική δρυϊδική, με ιερό δέντρο την δρυν-βελανιδιά· θυμηθείτε τον Δρυΐδη ιερέα τους κλπ.

Κατά τον 2ον αιώνα μΧ ο Χριστιανισμός είχε ήδη μπει και ριζώσει στη Γαλατία. Το 407 μΧ (εποχή κατάρρευσης του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους) εισέβαλαν στη χώρα οι Γότθοι. Η κατάληψή της ολοκληρώθηκε το 480, με την άλωση της πόλης Arles (Αρελάτης). Έτσι ιδρύθηκε το Βισηγοθτικό βασίλειο, το οποίο ήταν Αρειανικό στο θρήσκευμα (ακόλουθος, δηλαδή, της αίρεσης του Άρειου, που είχε υποστηρίξει ότι ο Υιός ήταν κτίσμα κι όχι Θεός ίδιας ουσίας με τον Πατέρα).

Στα τέλη του 5ου αιώνα οι Φράγκοι, γερμανικό φύλο που κατέβηκε από τον Βορρά, από την περιοχή του ποταμού Ρήνου, εισέβαλαν στη Γαλατία και κατέλυσαν το Βισηγοθτικό βασίλειο (ολοκληρωτικά επικράτησαν το 536, με την κατάληψη της Arles). Οι Φράγκοι- από τους οποίους έκτοτε παίρνει το όνομά της η χώρα (France στα Γαλλικά και στα Αγγλικά, Frankreich στα Γερμανικά) ήταν παγανιστές, συναντώντας όμως τον Χριστιανισμό στη χώρα που απέκτησαν, δέχτηκαν την ορθόδοξη χριστιανική πίστη. Το 496, ανήμερα Χριστούγεννα, βαπτίστηκε ο ηγεμόνας τους Clovis (Χλωδοβίκος). Έκτοτε ξεκινά

μια ολόκληρη ιστορία συμπόρευσης κράτους και Εκκλησίας, με ιδιαίτερη την επίδραση της Ρώμης αλλά και, αντιστρόφως, την εξάρτηση των παπών από τον Γάλλο βασιλέα. Τα Χριστούγεννα του 800 ο Μέγας Κάρολος (Καρλομάγνος) στέφθηκε από τον πάπα Λέοντα Γ' Αυτοκράτορας της Δύσης, γεγονός που έφερε προβλήματα στις σχέσεις με το Βυζάντιο. Θεοκρατικών αντιλήψεων ηγέτης ο Κάρολος, θεωρούσε τον εαυτό του υπόλογο μόνο στον Θεό και επέβαλε τον Χριστιανισμό στους Σάξονες του βορρά με το ξίφος.

οι απαρχές της Εκκλησίας στη Γαλατία

Στις πηγές βρίσκουμε μνεία της Εκκλησίας της Γαλατίας για πρώτη φορά το 177, σε σχέση με τον διωγμό που είχε εξαπολύσει ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Μάρκος Αυρήλιος. Αναφέρεται ότι στον διωγμό εκείνον, η Γαλατική εκκλησία ανέδειξε σαρανταοκτώ μάρτυρες. Οι χριστιανοί της Λυών (η οποία φαίνεται ότι ήταν το κέντρο του Γαλατικού Χριστιανισμού) αφηγήθηκαν τα καθέκαστα στους Χριστιανούς της Σμύρνης στη Μικρά Ασία, με επιστολή τους την οποία διέσωσε ο εκκλησιαστικός ιστορικός Ευσέβιος.

Πότε και από πού πρωτοέφτασε το Ευαγγέλιο στη Γαλατία; Θεωρείται σφόδρα πιθανό, οι πρώτοι ιεραπόστολοι να προέρχονταν από τη Μικρά Ασία και να έφτασαν δια θαλάσσης στη Μασσαλία. Ο άγιος Ποθεινός, πρώτος επίσκοπος της Λυών, ο οποίος μαρτύρησε κατά τον προαναφερθέντα διωγμό, ήταν μαθητής του αγίου Πολυκάρπου, επισκόπου Σμύρνης. Το ίδιο και ο διάδοχος του Ποθεινού, άγιος Ειρηναίος, επίσκοπος Λυών και σπουδαίος θεολόγος (π.130- π.200). Ο Ειρηναίος διατύπωσε, εκτός των άλλων, τη θεολογία της ανακεφαλαίωσης: σύμπασα η κτίση έχει κληθεί να αναδειχθεί σε σάρκα του Χριστού (πρβλ. Α΄ Κορ. 15:24-28, Εφ.1:20-23, Κολ.1:18-20).

Άλλες παραδόσεις, που καταγράφηκαν, όμως, μεταγενέστερα, απέδωσαν τον ευαγγελισμό της Γαλατίας σε μαθητές των αποστόλων. Αυτό, π.χ., ελέχθη για τον άγιο Τρόφιμο, ιδρυτή της εκκλησίας της Arles (Αρελάτης). Στην πραγματικότητα, είναι αβέβαιο αν αυτός ο Τρόφιμος (ο οποίος πρωτομνημονεύεται το 417 από τον Πάπα Ζώσιμο σε επιστολή του προς τον Πάτροκλο, επίσκοπο της Arles) είναι το ίδιο πρόσωπο με τον μαθητή του αποστόλου Παύλου Τρόφιμο από την Έφεσο (βλ. Πραξ.20:4 & 21:29, Β΄ Τιμ. 4:20).

Στα μέσα του 3ου αιώνα – και πιθανότατα με τη συνδρομή της εκκλησίας της Ρώμης – υπήρχαν στη Γαλατία οργανωμένες εκκλησιαστικές κοινότητες (δεν είναι τυχαίο ότι το 314 συγκλήθηκε Σύνοδος στην Arles), κυρίως στις πόλεις και λιγότερο στην επαρχία, στην οποία ο παγανισμός υποχωρούσε αργά. Από τον 4ο αιώνα η Γαλατική Εκκλησία έδωσε πλήθος αγίων.

Εντελώς ενδεικτικά αναφέρουμε

- τον ιεραπόστολο και ασκητή άγιο Μαρτίνο, επίσκοπο Τουρώνης (Tour, 335 - 397)΄
- τον μαθητή του αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου, Ιωάννη Κασσιανό (π. 360 - 435), ο οποίος γεννήθηκε κάπου στην Ανατολή, έζησε τον Αιγυπτιακό μοναχισμό και τον μετέφερε στη Γαλατία προσαρμόζοντάς τον στα εκεί δεδομένα΄
- τον άγιο Γερμανό (π. 378 - 448), επίσκοπο της Ωσέρ (Auxerre), ο οποίος βοήθησε τον εκχριστιανισμό της Βρετανίας και ο οποίος υπήρξε διδάσκαλος του αγίου Πατρικίου της Ιρλανδίας΄
- τον άγιο Γρηγόριο, επίσκοπο Τουρώνης και συγγραφέα της «Ιστορίας των Φράγκων» (π.540 - 594) κ.ά.

από την κουζίνα του
μοναστηριού
σούπα με κάστανα

π. Γεράσιμος Gascuel

*μετάφραση: Ζωή Πλιάκου - Νίκα
προδημοσίευση από το υπό έκδοση βιβλίο του π. Γερασίμου Gascuel*

Η σούπα αυτή είναι μια τυπική «αγροτική», χειμωνιάτικη σούπα της περιοχής μας (Cevennes, Νότια Γαλλία). Τα κάστανα αποξηραίνονται το φθινόπωρο, στο παραδοσιακό στεγνωτήριο, σε χόβολη από κλαδιά καστανιάς και από το εξωτερικό αγκαθωτό περίβλημα των καρπών.

Τον Οκτώβριο τρώμε τα κάστανα βραστά. Τα παιδιά, κόβουν με μια δαγκωνιά την κορυφή του κάστανου και ρουφάνε το περιεχόμενο. Απόλαυση!

Μπορούμε επίσης να τα βράσουμε, χαράζοντάς τα ή αφαιρώντας το εξωτερικό περίβλημά τους, για μία ώρα, σε νερό αρωματισμένο με δάφνη, γλυκάνισο, και φύλλο συκιάς.

Παραδοσιακά, σιγοψήνουμε τα κάστανα στη χόβολη του τζακιού, αφού προηγουμένως τα χαράξουμε. Τα απολαμβάνουμε οικογενειακώς ή με φίλους γύρω από το τζάκι, πίνοντας ένα γλυκό ή ημίγλυκο κρασί.

Τα κάστανα είναι μαλακά και αρωματικά. Διατηρούνται στο ψυγείο και μπορούν να συνοδέψουν φαγητά ή επιδόρπια.

Το κάστανο είναι το «χρυσάφι του φτωχού» και η καστανιά το «αρτόδεντρο». Κατά το 11ο αι. στην περιοχή μας (Cevennes), μοναχοί άρχισαν να καλλιεργούν καστανιές.

Ό,τι γίνεται από κάστανο είναι καλό!

Υλικά για 6 μερίδες

500 γρ. κάστανα

1 – 2 σκελίδες σκόρδο

Αλάτι, πιπέρι, κόλιανδρο, μοσχοκάρυδο

Πιπέρι ολόκληρο, φύλλα από σέλινο

Κρουτόν

Χρόνος παρασκευής 1 ώρα & 30 λεπτά

1. Μουσκεύουμε αποβραδής 500 γρ. αποξηραμένα κάστανα σε κρύο νερό.
2. Πλένουμε και απομακρύνουμε ό,τι έχει μείνει από τον σκούρο φλοιό με μια μαλακή βούρτσα.
3. Τοποθετούμε τα κάστανα σε σκεύος με μπόλικο νερό και αλατίζουμε ελαφρά (χρησιμοποιούμε κατσαρόλα που έχουμε αποκλειστικά για κάστανα, γιατί η τανίνη διαποτίζει τα τοιχώματα της κατσαρόλας).

4. Βράζουμε για μία ώρα μέχρι να μαλακώσουν τα κάστανα και το νερό παίρνει χρώμα κοκκινοκάστανο.
5. Τριάντα λεπτά πριν το τέλος, προσθέτουμε το μοσχοκάρυδο, λίγο σέλινο, πιπέρι και το σκόρδο λίγο ροδισμένο. Ανακατεύουμε, φροντίζοντας να μην διαλυθούν τα κάστανα και να έχει πάντοτε η σούπα αρκετά υγρά.
6. Σερβίρουμε την σούπα ζεστή, προσθέτοντας στο πιάτο ή στο μπόλ ζεστό κατσικίσιο γάλα ή φυτική κρέμα, όπως κανείς προτιμά.
7. Συνοδεύουμε με κρουτόν αρωματισμένα με σκόρδο.
8. Η σούπα αυτή συνοδεύεται πολύ ευχάριστα από ένα απλό κρασί· μερικοί, μάλιστα, αντί για γάλα βάζουν στη σούπα το κρασί.

Προσοχή:

Η τανίνη του κάστανου βάφει ανεξίτηλα τα γάντια και την κατασρόλα.

Το βιβλίο με τις μοναστηριακές συνταγές του π. Γερασίμου θα εκδοθεί από τις εκδόσεις Εν Πλω το προσεχές διάστημα.

Σημείωση μεταφράστριας

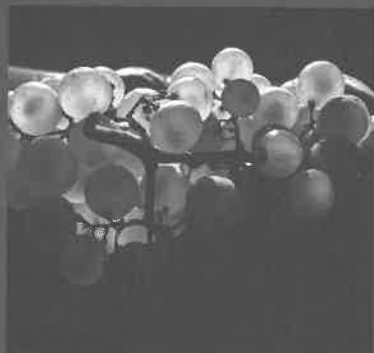
Το κάστανο είναι από την αρχαιότητα γνωστό. Πιστεύεται ότι οι Έλληνες έφεραν το κάστανο από την Περσία, εξ ου και η ονομασία του «Σαρδιανές Βάλανοι», πρώτα στη Μικρά Ασία και μετά στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Πριν έρθει η πατάτα και το καλαμπόκι από την Αμερική στην Ευρώπη, τα κάστανα αποτελούσαν πολύ σημαντική πηγή τροφής για τους κατοίκους του ... παλαιού κόσμου, ιδιαίτερα στη Γαλλία, στην Ιταλία και την Ισπανία.

Το στέγνωμα του κάστανου είναι διαδικασία δύσκολη και διαρκεί. Παραδοσιακά, στην ορεινή Ελλάδα, κάποτε, στέγνωναν τα κάστανα σε αυτοσχέδιες κατασκευές, που έστηναν, αμέσως μετά την συγκομιδή, στο δάσος. Άπλωναν τα κάστανα σε πλέγμα φτιαγμένο από καλάμια, το οποίο τοποθετούσαν σε απόσταση πάνω από θράκα που σιγόκαιγε, ώστε η θερμότητα να τα αποξηραίνει χωρίς να τα ψήνει ή να τα καίει. Η οικογένεια, σε βάρδιες, συντηρούσε τη φωτιά. Πανηγύρι σωστό, μιας και δεν περνούσαν εύκολα τα 30 μερόνυχτα! Εύλογο, οι νέοι και οι νέες να συμμετέχουν, πάντοτε υπό το άγρυπνο βλέμμα των μεγαλύτερων. Γνωριμίες και «συμπάθειες» ήσαν, παρόλη την ...επίβλεψη, αναπόφευκτες και, γιατί όχι, καλοδεχούμενες. Με το τέλος της σοδειάς, έρχονταν και οι αναγγελίες αρραβώνων. Και οι γάμοι δεν αργούσαν! Κάστανο η ...προξενήτρα!

Όταν η επίπονη διαδικασία του στεγνώματος έπαιρνε τέλος, έβαζαν τα κάστανα σε σακιά και τα χτυπούσαν. Έτσι, έφευγαν τα ξερά φλούδια· σειρά είχε η δεύτερη δύσκολη δουλειά: το άλεσμα. Τα ξερά κάστανα είναι πολύ σκληρά, δεν αλέθονται στο σπίτι. Ειδικοί μύλοι έκαναν αυτή τη δουλειά. Το αλεύρι αυτό αντικαθιστούσε πολλές φορές το σταρένιο ή το καλαμποκάλευρο σε ορεινές και άγονες περιοχές. Κάστανο η... τροφός!

Το κάστανο είναι καρπός με υψηλή διατροφική αξία, στερείται λιπαρών, περιέχει βιταμίνη C, Ω3 και Ω6 λιπαρά, καθώς και χρήσιμα ιχνοστοιχεία, όπως κάλιο. Το αλεύρι από κάστανο δεν περιέχει γλουτένη και χρησιμοποιείται στην μαγειρική, στην ζαχαροπλαστική και στην αρτοποιία.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΓΚΙΟΥΛΕ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ | καθηγήτρια Γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας (Αθήνα)

ΓΩΓΟΥ ΒΑΣΩ | θεολόγος, φιλόλογος, ζωγράφος (Λάρισα)

ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ π. ΝΙΚΟΛΑΟΣ | εφημέριος Ι. Ν. Αγίου Δημητρίου Ψυρρή, ηλεκτρολόγος μηχανικός, θεολόγος (Αθήνα)

ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ | Πρόεδρος Εφορευτικού Συμβουλίου Εθνικής Βιβλιοθήκης Ελλάδος, Πρόεδρος Δ.Σ. Βιβλικού Ιδρύματος «Άρτος Ζωής», συγγραφέας, φιλόσοφος (Αθήνα)

ΚΟΥΤΣΟΒΙΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ | παιδίατρος (Σπάρτη)

ΜΑΡΟΥΛΗΣ π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ | εφημέριος Ι. Ν. Αγίου Φιλίππου, βιολόγος (Αθήνα)

ΜΟΥΡΖΑ ΜΑΡΙΑ | συγγραφέας, νηπιαγωγός (Αθήνα)

ΜΠΑΡΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ | θεολόγος (Λάρισα)

ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ | δασκάλα Ειδικής Αγωγής, εθελόντρια στην Ελληνική Εταιρία Παιγνιοθήκης (Αθήνα)

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΘΑΝΑΣΗΣ Ν. | Δρ. Θεολογίας, πτ. Νομικής, αρχισυντάκτης περιοδικού «Σύναξη», Διδάσκων (ΕΔΙΠ) στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία (Αθήνα)

ΠΛΙΑΚΟΥ – ΝΙΚΑ ΖΩΗ | θεολόγος (Αθήνα)

ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ, π. ΣΤΑΜΑΤΗΣ | εφημέριος Ι. Ναού Τριών Ιεραρχών Καισαριανής, φιλόλογος, θεολόγος (Αθήνα)

ΤΑΜΑΡΕΣΗ - ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΕΝΗ | καθηγήτρια Αγγλικής γλώσσας και φιλολογίας (Αθήνα)

ΤΑΤΙΑΝΗ ΜΟΝΑΧΗ | Ιερά Μονή Παναγίας της Χερσώνας Charentes (Γαλλία)

ΤΖΟΛΑ ΘΕΟΔΩΡΑ | φιλόλογος (Αθήνα)

ΤΣΑΚΑΛΗ ΕΒΙΤΑ | ψυχολόγος, ειδική παιδαγωγός (Αθήνα)

GASCUEL π. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ | Ιερά Σκήτη Αγίας Πίστης Cevennes (Γαλλία)

GIBB KATHLEEN | νομικός (Εδιμβούργο, Σκωτία)

HERIARD – LIONIS EMMANUELLE (Αθήνα)

MAILLARD LUDOVIC | φωτογράφος αρχιτεκτονικής και τοπίου (Nimes, Γαλλία)

ΕΙΚΟΝΕΣ

- ΣΤΟΣΕΛΙΔΑ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΑΛΛΙΑΣ | σελ. 29, 33
- ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ Ι. ΜΟΝΗΣ CANTAUQUE | σελ. 7, 49, 51
- ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ Ι. ΜΟΝΗΣ LA FAURIE | σελ. 30, 31, 32
- ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ Ι. ΜΟΝΗΣ SOLAN | σελ. 8, 10, 11, 18, 19, 48, 52, 120
- ΜΑΡΟΥΛΗΣ π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ | σελ. 16, 17, 21, 23, 24, 25, 35, 51, 76, 80, 82, 83, 84, 85, 123
- GASCUEL π. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ | σελ. 52, 57, 59, 60, 61, 65, 66, 68, 69, 74, 118, 120
<https://www.photo-frerejean.com/>
- HERIARD – LIONIS EMMANUELLE | σελ. 45 (φωτογραφία αρχείου)
- MAILLARD LUDOVIC | σελ. 58, 70, 116, 120
<http://ludovicmaillard.com/>

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ

τον Ιερομόναχο Γεράσιμο Gascuel
για την παραχώρηση φωτογραφικού υλικού από το προσωπικό του αρχείο
τον φωτογράφο Ludovic Maillard
για την παραχώρηση των φωτογραφιών του
τον κ. Σταύρο Ζουμπουλάκη
για την άδεια αναδημοσίευσης των κειμένων του
και την Emmanuelle Hériard – Lionis
που μας παραχώρησε το βιβλίο του π. Κυρίλλου Αργέντη

Εάν επιθυμείτε να ενημερώνεστε
για τα προγράμματα των ακολουθιών στο Ναό του Αγίου Φιλίππου
και τις δραστηριότητες της Εκκλησιαστικής μας Κοινότητας
παρακαλούμε στείλτε μας μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση
stavrodromi@gmail.com